EUROREGION TATRY – NOWA JAKOŚĆ WSPÓŁPRACY POLSKO-SŁOWACKIEJ

WSTĘP

Idea euroregionów zrodziła się w Europie Zachodniej po II wojnie światowej jako sposób na przełamywanie uprzedzeń i zażegnywanie konfliktów między niedawnymi wrogami. Euroregiony miały przyczyniać się do przyspieszenia rozwoju obszarów przygranicznych, dotychczas zaniedbywanych przez rządy poszczególnych państw. Po roku 1989, w wyniku przemian społeczno-politycznych, procesy euroregionalizacji objęły także pogranicza państw Europy Środkowej i Wschodniej. Polska i Słowacja od samego początku aktywnie zaangażowały się w rozwijanie współpracy euroregionalnej na swoich granicach, skutkiem czego założonych zostało 17 euroregionów w Polsce oraz 13 na Słowacji. Na wspólnym pograniczu działają obecnie 3 euroregiony. Jednym z nich jest Euroregion Tatry.

Celem artykułu jest analiza politologiczna organizacji i działalności Euroregionu Tatry, który 26 sierpnia 2009 roku obchodził jubileusz 15-lecia powstania. W artykule przedstawione zostały formy, zakres i efekty współdziałania transgranicznego. Dokonana została analiza dotychczasowej działalności euroregionu w zakresie współpracy społeczno-kulturalnej i gospodarczej. W końcowej części pracy przedstawione zostały możliwe i pożądane kierunki dalszego rozwoju badanego euroregionu.

.....

Mgr Łukasz LEWKOWICZ jest
doktorantem na Wydziale Politologii
Uniwersytetu Marii Curie-Skłodowskiej
i pracownikiem Fundacji Rozwoju
Demokracji Lokalnej w Lublinie.
lewkowicz83@gmail.com

POWSTANIE I ROZWÓJ EUROREGIONU TATRY

Koncepcja zblżenia i współpracy między Polską i Słowacją w rejonie Tatr i Podtatrza po raz pierwszy zaprezentowana została na konferencji samorządowej w Zakopanem w listopadzie 1991 roku. Konferencja ta była współorganizowana przez Fundację Batorego w Warszawie. Rok później, w maju 1992 roku, w Popradzie odbyła się konferencja wójtów i burmistrzów podtatrzańskich gmin polskich i słowackich, na której podpisano porozumienie o współpracy. Wkrótce sprawą utworzenia Euroregionu Tatry zainteresowały się lokalne media. Z ich inicjatywy doszło 27 maja w Popradzie i 28 maja 1993 roku w Nowym Targu do spotkania władz samorządowych i parlamentarzystów regionu. Na spotkaniach tych zredagowana została Deklaracja intencji, mająca na celu popularyzację współpracy euroregionalnej w środkach masowego przekazu.

W marcu 1993 roku w Popradzie strona słowacka opracowała projekt międzyregionalnego związku polskich i słowackich gmin podtatrzańskich. Został on zaprezentowany stronie polskiej w lipcu 1993 roku na wspólnym posiedzeniu reprezentantów w Kieżmarku. Na spotkaniu tym zaproponowano granice przyszłego wspólnego euroregionu. Miał on obejmować po stronie polskiej gminy leżące na Podhalu, Orawie, Spiszu oraz Pieninach, a po stronie słowackiej miasta i wsie należące do powiatów Dolny Kubin, Liptowski Mikulasz, Poprad, Stará Lubovňa oraz Spišská Stará Ves. Podczas spotkania wyłoniony został Komitet założycielski, z zadaniem zorganizowania pierwszego kongresu Euroregionu Tatry. Powołana została także grupa robocza w celu opracowania projektu statutu przyszłego euroregionu¹.

Kolejnym ważnym krokiem było podpisanie 31 października 1993 roku w Zakopanem Deklaracji Samorządów Terytorialnych Rzeczypospolitej Polskiej i Republiki Słowackiej w sprawie utworzenia Regionu Tatry. W dokumencie tym przedstawiciele władz samorządowych zadeklarowali zainteresowanie powołaniem tego typu struktury. Według ich koncepcji miałby to być transgraniczny związek mający na celu rozwój przylegających do siebie podtatrzańskich terenów Polski i Słowacji. W deklaracji określono zakres terytorialny oraz podstawowe dziedziny współpracy przyszłego Regionu Tatry².

Podpisanie umowy o powołaniu Euroregionu zostało jednak wstrzymane przez weto rządu słowackiego. Władze Słowacji obawiały się licznej i dobrze zorganizowanej mniejszości węgierskiej na południu kraju. Uważano, że powołanie Euroregionu Tatry będzie stanowić asumpt dla mniejszości węgierskiej w jej dążeniach do autonomii i ograniczania uprawnień władz centralnych na zamieszkanym przez Węgrów obszarach. Pewne obawy dotyczące utworzenia euroregionu pojawiły się także po polskiej stronie. Jeden z lokalnych polityków, były radny gminny, stwierdził nawet publicznie, że powołanie Euroregionu spowoduje oderwanie Podhala od reszty kraju³.

W dniu 26 sierpnia 1994 roku odbył się w Nowym Targu Kongres Założycielski Euroregionu Tatry. Wzięło w nim udział 31 delegatów ze strony polskiej i 27 delegatów ze strony słowackiej. Podczas Kongresu została podpisana Umowa pomiędzy samorządami Polski i Słowacji o założeniu transgranicznego związku pod nazwą Euroregion Tatry. W umowie potwierdzono utworzenie Euroregionu Tatry jako „związku transgranicznego,

.....

¹ A. Majorczyk, A. Nowak, *Euroregion „Tatry” 1994-1999*, [w:] A. Nowak (red.), *Pięć lat Euroregionu „Tatry” 1994-1999*, Euroregion Tatry, Nowy Targ-Kieżmark 1999, s. 7-8.

² Strona internetowa Euroregionu Tatry, <<http://euroregion-tatry.pl/>>, *Deklaracja Samorządów Terytorialnych Rzeczypospolitej Polskiej i Republiki Słowackiej w sprawie utworzenia Regionu Tatry* [dostęp 01.03.2010].

³ M. Grochołski, *Tatry leżą w Europie*, „Tygodnik Podhalański”, nr 35, 4 IX 2004, s. 1.

powołanego w celu osiągnięcia. i przyspieszenia rozwoju przylegających do siebie obszarów Rzeczypospolitej Polskiej i Republiki Słowackiej, w nawiązaniu do historycznych korzeni i wzajemnych stosunków tych regionów”. Określono zakres terytorialny związku, podstawowe cele działania oraz strukturę organizacyjną. Umowa została zawarta na czas nieokreślony⁴.

Na Kongresie uchwalony został statut euroregionu, w którym określono szczegółowe zasady funkcjonowania związku. Wybrana została 12-osobowa Rada – po 6 osób z każdej ze stron. Ustalono, że siedzibą Euroregionu Tatry będzie po stronie polskiej Nowy Targ, a po słowackiej Kieżmark.

Samemu Kongresowi towarzyszyły pewne kontrowersje. Jeden z delegatów próbował zerwać obrady, twierdząc, że zgromadzenie odbywa się nielegalnie. Argumentował, że Polska i Słowacja nie ratyfikowały porozumienia o współpracy transgranicznej. Sprawa została pozytywnie wyjaśniona przez przedstawiciela Ministerstwa Spraw Zagranicznych. Większość delegatów odebrała to wystąpienie jako wyraz niechęci niektórych samorządów lokalnych wobec idei nowego Euroregionu. W kularach pojawiły się pogłoski, że Zakopane i Poprad chcą utworzyć separatystyczny minieuroregion. Część delegatów uważała, że powodem wystąpienia delegata był fakt odrzucenia jego kandydatury na stanowisko przewodniczącego Rady Euroregionu.

Już w październiku 1994 roku rozpoczęły działalność komisje problemowe, powołani zostali Sekretarze Euroregionu Tatry w Nowym Targu i Kieżmarku. Utworzone zostały krajowe sekretariaty. W dniu 15 grudnia 1994 roku Sąd Wojewódzki w Nowym Sączu wpisał Euroregion Tatry do rejestru stowarzyszeń oraz zatwierdził jego statut. W ten sposób polska część Euroregionu Tatry otrzymała osobowość prawną pozwalającą na otwarcie własnego konta bankowego, a także podjęcie praktycznej działalności. Początkowo władze słowackie nie chciały formalnie zarejestrować działalności Euroregionu Tatry. Powodowało to poważne problemy organizacyjne, ale ostatecznie 23 lipca 1996 roku Urząd Powiatowy w Popradzie wpisał Region Tatry do rejestru stowarzyszeń, a 4 listopada 1996 roku Urząd Statystyczny Słowacji nadał związkowi numer identyfikacyjny⁵.

W dniu 22 października 1999 roku w Nowym Targu, w piątą rocznicę utworzenia Euroregionu Tatry, zorganizowany został Nadzwyczajny Kongres, na którym zawarto nową Umowę pomiędzy samorządami Rzeczypospolitej Polskiej i Republiki Słowackiej o współpracy w ramach Transgranicznego Związku Euroregion Tatry. W Preambule umowy pozytywnie oceniono dotychczasowe doświadczenia i dorobek Euroregionu. Postanowiono w dalszym ciągu rozwijać współpracę opartą na zasadach: partnerstwa, równoprawności stron, dobra sąsiedztwa mieszkańców, zachowania tożsamości, konsensu decyzji oraz rotacji przewodniczenia w organach Euroregionu. W art. 1 zdefiniowano Euroregion jako „dobrowolną wspólnotę polskich gmin i powiatów członków Związku Euroregion Tatry w Rzeczypospolitej Polskiej oraz wsi, miast i powiatów Związku Region Tatry w Republice Słowackiej”. Podkreślono, że euroregion nie może mieć charakteru ponadnarodowego i ponadpaństwowego, a także to, że musi funkcjonować w ramach norm prawnych państw biorących w nim udział. Kolejny artykuł umowy przyjmował oficjalną nazwę euroregionu – Transgraniczny Związek Euroregion Tatry, a także jego oficjalne logo. Potwierdzono, że siedzibami Euroregionu są miasta Nowy Targ i Kieżmark. Ponadto, w nowej umowie

.....

⁴ Strona internetowa Euroregionu Tatry, <<http://euroregion-tatry.pl/>>, *Umowa pomiędzy samorządami Polski i Słowacji o założeniu transgranicznego związku Euroregion Tatry* [dostęp 01.03.2010].

⁵ *Sprawozdanie Rady Euroregionu Tatry z dnia 25 listopada 1995 r.*, dokumentacja Sekretariatu Związku Transgranicznego Euroregion Tatry w Nowym Targu, s. 1.

zaktualizowane zostały cele i dziedziny współpracy. Głównym celem Euroregionu stała się „wspólna działalność transgraniczna ukierunkowana na równomierny i zrównoważony rozwój regionu oraz zbliżenie mieszkańców i instytucji po obu stronach granicy w nawiązaniu do historycznych doświadczeń”. Umowa wraz z kolejnymi nowelizacjami oraz statut stanowią aktualnie obowiązujące podstawy prawne funkcjonowania Euroregionu Tatry⁶.

ORGANIZACJA WEWNĘTRZNA EUROREGIONU TATRY

Euroregion Tatry ma granice wytyczone zgodnie z podziałem administracyjnym polskich i słowackich jednostek samorządu terytorialnego. Polska część Euroregionu położona jest w południowo-zachodniej części województwa małopolskiego, jej powierzchnia wynosi 3882 km² i jest zamieszkała przez blisko pół miliona mieszkańców. Siedzibą władz statutowych jest Nowy Targ. Euroregion obejmuje obszar 5 powiatów: tatrzańskiego, nowotarskiego, nowosądeckiego, gorlickiego oraz limanowskiego. Trzy pierwsze są członkami Euroregionu. Ponadto, po stronie polskiej do Euroregionu należą: miasta: Limanowa, Nowy Targ, Szczawnica, Zakopane; miasta i gminy: Muszyna, Piwniczna Zdrój; gminy: Bukowina Tatrzańska, Czarny Dunajec, Czorsztyn, Kościelisko, Krościenko, Lipnica Wielka, Łapsze Niżne, Nowy Targ, Ochotnica Dolna, Poronin, Raba Wyżna, Szaflary, Uście Gorlickie, Tymbark, Jabłonka, Jodłownik, Ryto⁷. W ostatnim czasie członkostwo w Euroregionie uzyskały także: miasto i gmina Stary Sącz, gminy Tokarnia i Raciechowice oraz województwo małopolskie⁸.

Słowacka część Euroregionu Tatry położona jest w północnej części Słowacji w województwach (krajach): preszowskim, żylińskim oraz koszyckim. Obejmuje powierzchnię 6950 km² i jest zamieszkała także przez około 500 tys. mieszkańców, a siedzibą jej jest Kieżmark. W skład Euroregionu wchodzi 112 miast i wsi z 11 powiatów: Namestowo, Dolny Kubin, Lewocza, Twardoszyn, Ružomberok, Liptowski Mikulasz, Poprad, Kieżmark, Stara Lubowla, Spiska Nowa Wieś oraz Sabinów⁹.

W skład Euroregionu Tatry wchodzi po stronie polskiej Związek Euroregion Tatry w Nowym Targu, a po stronie słowackiej Stowarzyszenie Region Tatry w Kieżmarku.

W ramach Euroregionu Tatry wyróżnione zostały 3 rodzaje członkostwa: zwyczajne, wspierające oraz honorowe. Członkami zwyczajnymi mogą zostać gminy i powiaty Podhala, Spisza, Orawy, Pienin, Gorców, Beskidu Sądeckiego, Wyspowego oraz Niskiego. Istnieje możliwość przyjmowania także jednostek samorządu terytorialnego z innych obszarów pogranicza. Członkostwo wspierające mogą uzyskać osoby prawne oraz instytucje samorządu terytorialnego, które wspierają realizację celów Euroregionu, a także wnoszą istotny wkład finansowy. Członkami honorowymi mogą zostać osoby prawne

.....

⁶ Strona internetowa Euroregionu Tatry, <<http://euroregion-tatry.pl/>>, *Umowa pomiędzy samorządami Rzeczypospolitej Polskiej i Republiki Słowackiej o współpracy w ramach Transgranicznego Związku Euroregion Tatry* [dostęp 01.03.2010].

⁷ Strona internetowa Euroregionu Tatry, <<http://euroregion-tatry.pl/>>, *Wspólna polsko-słowacka Strategia Rozwoju Euroregionu „Tatry” na lata 2008-2015*, s. 14-15 [dostęp 01.03.2010].

⁸ Należy podkreślić, że Euroregion jest strukturą bardzo dynamiczną, która cały czas się powiększa i wciąż zmienia swój skład członkowski. Jest instytucją na tyle atrakcyjną, że lokalne samorządy terytorialne wciąż zgłaszają akces do członkostwa w nim.

⁹ *Wspólna polsko-słowacka strategia...*, s. 14-15.

oraz osoby fizyczne mające duży udział w realizacji celów zbieżnych z celami Euroregionu Tatry. Członkowie wspierający i honorowi nie posiadają prawa wyborczego. Obie te grupy zwolnione są z płacenia składek członkowskich, a ponadto członkowie honorowi nie wnoszą wpisowego¹⁰.

Euroregion Tatry ma wspólne polsko-słowackie władze. Organami Euroregionu są: Kongres, Rada, Sekretarze, Komisja Rewizyjna oraz komisje problemowe. Najwyższą władzę w Euroregionie Tatry stanowi Kongres, składający się z 70 delegatów, tj. po 35 osób z każdej ze stron. Wybierany jest on przez kongresy narodowe. Do kompetencji Kongresu należy: uchwalanie podstawowych kierunków działalności euroregionu, powoływanie i odwoływanie członków Rady i Komisji Rewizyjnej, rozpatrywanie i zatwierdzanie sprawozdań Rady i Komisji Rewizyjnej, podejmowanie decyzji w sprawie rozwiązania euroregionu, przynależności do innych organizacji oraz zmian w umowie z 1999 roku. Kongres uchwała także regulaminy dla pozostałych organów euroregionu. Decyzje Kongresu podejmowane są w formie uchwał, a wszystkie sprawy rozstrzygane na mocy konsensu obu stron, przy czym rozstrzygnięcia zapadają zwykłą większością głosów. Kongres odbywa się przynajmniej raz w roku. Z inicjatywy Rady może zostać zwołana sesja nadzwyczajna Kongresu.

Najważniejszym organem wykonawczym Euroregionu jest Rada, składająca się z 14 członków, po 7 z każdej ze stron. Członkowie Rady wybierani są przez Kongres na 2-letnią kadencję. Pracami Rady kieruje przewodniczący, wybierany rotacyjnie ze strony polskiej i słowackiej. Reprezentuje on Euroregion na zewnątrz. W kierowaniu pracami Rady bierze udział wiceprzewodniczący, którym każdorazowo jest reprezentant drugiej strony. Do głównych zadań Rady należy: uchwalanie planów rzeczowo-finansowych, powoływanie komisji problemowych i ich przewodniczących, przygotowywanie i zwoływanie Kongresu, a także realizacja uchwał podjętych przez Kongres. Rada zbiera się nie rzadziej niż raz na kwartał. Funkcje wykonawcze względem Rady pełnią Sekretarze, po jednym z każdej ze stron. Ich zadaniem jest obsługa administracyjna struktur Euroregionu. Kierują oni biurami w Nowym Targu i Kieżmarku. Każda ze stron finansuje swoje biura oddzielnie.

Kontrolą Euroregionu Tatry zajmuje się Komisja Rewizyjna, składająca się z 6 członków, po 3 z każdej ze stron. Powoływana jest ona przez Kongres na 2-letnią kadencję. Co 3 lata Komisja wybiera spośród swoich członków przewodniczącego oraz jego zastępcę. Jest nim na przemian przedstawiciel polski i słowacki. Głównym zadaniem Komisji jest kontrola nad wszystkimi organami Euroregionu.

Funkcję doradczą i pomocniczą dla Rady pełnią komisje problemowe, które mają rozwiązywać konkretne problemy związane z działalnością Euroregionu. Pracami komisji kierują wybierani przez Radę przewodniczący. Obecnie funkcjonują następujące komisje: kultury, gospodarcza, ochrony środowiska, sportu i młodzieży, turystyki oraz informacji. Rada ma możliwość powoływania także innych komisji¹¹.

FUNKCJONOWANIE EUROREGIONU TATRY

Podstawowym celem Euroregionu Tatry jest równomierny i zrównoważony rozwój regionu, a także zbliżenie mieszkańców i instytucji po obu stronach granicy. Jest to realizo-

.....

¹⁰ Strona internetowa Euroregionu Tatry, <<http://euroregion-tatry.pl/>>, Statut Związku Euroregion Tatry [dostęp 01.03.2010].

¹¹ Ibidem.

wane poprzez: współpracę gospodarczą, budowę infrastruktury, systemu wymiany informacji, rozwój turystyki; wzajemne rozszerzenie współpracy w zakresie kultury, oświaty, wychowania i sportu; ochronę środowiska naturalnego; rozwój współpracy transgranicznej w zakresie handlu, drobnego przemysłu, tworzenia warunków dla ruchu granicznego. Zadanie to Euroregion realizuje poprzez inicjowanie, koordynowanie i uczestnictwo w różnych przedsięwzięciach transgranicznych, które rozwijają i pogłębiają kontakty społeczności pogranicza polsko-słowackiego.

Dzięki bliskości kulturowej i językowej najintensywniej rozwija się na Podtatrze współpraca kulturalna. Pionierskimi imprezami organizowanymi w ramach Euroregionu Tatry były „Dni Kultury Słowackiej” oraz „Dni Kultury Polskiej”. W 1995 roku odbyły się „Dni Kultury Słowackiej” w Nowym Targu, Zakopanem i Rabce. Rok później zorganizowane zostały „Dni Kultury Polskiej” w Namestowie, Dolnym Kubinie, Liptowskim Mikulaszu, Kieżmarku, Starej Lubowni oraz Spiskiej Nowej i Starej Wsi. W programie imprez znalazły się występy zespołów, prezentacje orkiestr dętych, koncerty oraz wystawy różnego rodzaju artystów. W 1996 roku z inicjatywy Ambasady Polskiej w Bratysławie zorganizowano w Instytucie Polskim w Bratysławie wystawę z okazji 650-lecia Nowego Targu, promującą, oprócz miasta, także cały Euroregion Tatry. Podczas imprezy zaprezentowane zostały prace nowotarskich artystów plastyków; wernisaż wystawy zaszczytlił swoją obecnością minister spraw zagranicznych Polski – Dariusz Rosati oraz Słowacji – Pavel Hamzik.

Przed akcesją Polski i Słowacji do Unii Europejskiej w latach 1997-2003 najbardziej reprezentatywną imprezą Euroregionu Tatry był organizowany w różnych częściach pogranicza transgraniczny festyn góralski pod hasłem „Euroregion bez granic”. Głównym celem imprezy była prezentacja i wzajemne poznawanie kultury, zbliżanie mieszkańców i instytucji samorządowych, a także nawiązywanie kontaktów towarzyskich i wymiana doświadczeń. Pierwszy festyn „Euroregion bez granic” został zorganizowany 6 września 1997 roku w Szczawnicy i Leśnicy na niedawno otwartym turystycznym przejściu granicznym. Kolejne edycje odbyły się: w Spiskiej Starej Wsi i Niedzicy, 2 razy na przejściu granicznym Jurgów-Podspady, w Dolinie Chochołowskiej, w Krościenku nad Dunajcem i Czerwonym Klasztorze oraz w Lipnicy Wielkiej i Namestowie¹².

Dużym przedsięwzięciem kulturalnym zrealizowanym przez Euroregion Tatry był zakończony w 2007 roku projekt „Spotkanie siedmiu kultur pogranicza polsko-słowackiego. Od Ladislava Mednyánszkeho do Jana Kantego Pawлуśkiewicza”. Jego celem była prezentacja dziedzictwo kulturowego pogranicza polsko-słowackiego, ukształtowanego przez długoletnie przenikanie się kultury polskiej, słowackiej, węgierskiej, niemieckiej, żydowskiej, łemkowskiej oraz romskiej. Zorganizowana została międzynarodowa konferencja naukowa dotycząca zagadnień 7 kultur pogranicza, zaprezentowano wystawy z cyklu „Artyści pogranicza”: „Żydzi w malarstwie Karola Kostura”, „Malarstwo Nikifora Krynickiego i rzeźba Edwarda Sutora”, a także „Malarstwo i rysunek Ladislava Mednyánszkeho oraz żel-art. Jana Kantego Pawлуśkiewicza”. Wystawom towarzyszyły specjalnie przygotowane katalogi. We współpracy z gminą Łąpsze Niżne zorganizowane zostały warsztaty muzyczne pt. „Motywy różnych kultur pogranicza polsko-słowackiego w twórczości kompozytorskiej Jana Kantego Pawлуśkiewicza”, które zakończyły się koncertem Orkiestry Kameralnej Akademii Beethovenowskiej na Zamku w Niedzicy. Wydana została także (opisana dalej) książka Anny Majorczyk¹³.

.....

¹² A. Majorczyk, A. Nowak, op. cit., s. 17-18.

¹³ *Wspólna polsko-słowacka Strategia...*, s. 12.

Ważnym zadaniem Euroregionu Tatry jest współpraca na rzecz rozwoju gospodarki i handlu. Z inicjatywy Związku corocznie organizowane są Polsko-Słowackie Fora Gospodarcze. Pierwsze Forum zorganizowane zostało wspólnie ze starostwem nowotarskim w 1999 roku w Nowym Targu. Do chwili obecnej odbyło się 8 tego typu spotkań, a ostatnie z nich miało miejsce w 2009 roku w Spiskiej Nowej Wsi na Słowacji. Spotkali się tam polscy i słowaccy przedsiębiorcy, reprezentanci wspólnych izb przemysłowo-handlowych i turystycznych, a także politycy i dyplomaci z obu państw. Pierwszy z bloków tematycznych forum dotyczył prowadzenia działalności gospodarczej w Polsce. Dużo uwagi poświęcono także problemowi infrastruktury transportowej na obszarze Euroregionu, a szczególnie projektowi przebudowy drogi Osturnia–przejście graniczne–Niedzica–Dębno¹⁴.

Pieniądze pozyskane z funduszy Unii Europejskiej pozwoliły na realizację wielu dużych projektów infrastrukturalnych. Do najważniejszych z nich należą: most Wyszehradzki na przejściu granicznym Leluchów–Čirč, kładka na Dunajcu łącząca Sromowce Niżne i Czerwony Klasztor, budowa systemu oczyszczalni ścieków w ramach projektu „Czysta rzeka Poprad”, budowa kanalizacji w Żegiestowie. Z inicjatywy Euroregionu Tatry powstało także wiele przejść granicznych na szlakach turystycznych, m.in. Muszyńna–Legnava, Żegiestów–Sulin czy Łapszanka–Osturnia¹⁵.

Najbardziej spektakularnym przedsięwzięciem we współpracy społeczno-kulturalnej i promocyjnej jest funkcjonujący od 12 lutego 2004 roku Ośrodek Współpracy Polsko-Słowackiej w Nowym Targu, będący jedyną tego typu instytucją na pograniczu polsko-słowackim. Koncepcja powołania Ośrodka pojawiła się po raz pierwszy w 1999 roku na Nadzwyczajnym Kongresie Euroregionu Tatry. Zabiegi wokół realizacji przedsięwzięcia trwały 4 lata od chwili podjęcia decyzji w tej sprawie przez Kongres. Największym wyzwaniem było pozyskanie pieniędzy na remont przekazanych przez miasto pomieszczeń przy nowotarskim Rynku. Znaczną pomoc finansową uzyskał Euroregion z Funduszu Małych Projektów Infrastrukturalnych PHARE Polska-Słowacja 2000 oraz z Programu Wsparcia dla Województwa Małopolskiego.

Należy podkreślić, że kamienica, w której mieści się Ośrodek ma bardzo ciekawą historię. Przez wiele dziesięcioleci należała do mieszczańskich rodów Herzów i Laurów i pełniła rolę obergery oraz restauracji i hotelu. Zatrzymywali się w niej różni badacze, odkrywcy czy poszukiwacze skarbów wyruszający na wyprawy w Tatry, Pieniny oraz Gorce. W 1823 roku w kamienicy tej przebywał arcyksiążę austriacki Franciszek Karol, a w 1873 roku spotkali się tu założyciele Galicyjskiego Towarzystwa Naukowego. Od 1904 roku funkcjonowało w budynku cesarsko-królewskie gimnazjum. Po II wojnie światowej w kamienicy miał swoją siedzibę Powiatowy Dom Kultury, a od lat siedemdziesiątych ubiegłego stulecia – Muzeum Podhalańskie.

Obecnie na powierzchni 460 m² w Ośrodku funkcjonuje sala konferencyjna na 120 osób, posiadająca projektor multimedialny, sprzęt audiowizualny oraz system do tłumaczeń symultanicznych. Przestronne pomieszczenia recepcyjne pełnią funkcje wystawiennicze, cenne są historyczna sala z XIX-wiecznym piecem, archiwum i biblioteka. Organizowane są tu konferencje, warsztaty, seminaria, wystawy, spotkania autorskie i koncerty. Ośrodek pełni funkcję polsko-słowackiego centrum kultury i sztuki. Od 2004 roku organizowany jest w Ośrodku cykl imprez „Panorama miast Euroregionu Tatry”

.....

¹⁴ Strona internetowa Euroregionu Tatry, <<http://www.euroregion-tatry.pl/>>, VIII Słowacko-Polskie Forum Gospodarcze [dostęp 01.03.2010].

¹⁵ Strona internetowa Euroregionu Tatry, <<http://euroregion-tatry.pl/>>, Sprawozdanie Rady Transgranicznego Związku Euroregion „Tatry” z działalności w 2008 roku [dostęp 1.03.2010].

służących lepszemu poznaniu historii, kultury, walorów turystycznych oraz innych dokonani lokalnej społeczności. Ośrodek prowadzi działalność wydawniczą. Systematycznie gromadzi księgozbiór słowacki. Aktualnie w Ośrodku swoją siedzibę ma jedno z biur poselskich oraz Nowotarska Izba Gospodarcza¹⁶.

Aby współpraca mieszkańców pogranicza była trwała i efektywna, musi być realizowana po obu stronach granicy. Konieczne było zatem utworzenie centrum współpracy polsko-słowackiej także po stronie słowackiej, w Kieżmarku.. Po długoletnich staraniach o pozyskanie środków finansowych 6 lipca 2007 roku odbyło się oficjalne otwarcie Domu Spotkań Słowacko-Polskich Euroregionu Tatry w Kieżmarku. Otwarcie „lustrzanego” Ośrodka stanowiło ukoronowanie realizowanego od 1999 roku wspólnego polsko-słowackiego projektu¹⁷.

W celu prezentacji bieżących informacji z Euroregionu, a także sprawnego gromadzenia i szybkiego wyszukiwania tych informacji od 23 grudnia 2002 roku funkcjonuje System Informacyjny INFOTATRY. System został zrealizowany jako projekt własny Sekretariatu Euroregionu Tatry, dofinansowany z Funduszu Małych Projektów PHARE CBC Polska-Słowacja 2000. W ramach systemu funkcjonuje obecnie 28 jednostek samorządu terytorialnego po obu stronach granicy.. Do najbardziej aktywnych należą obecnie gmina Kościelisko oraz miasta Limanowa i Zakopane¹⁸. System INFOTATRY ma charakter otwarty, jego uczestnicy mogą sami zamieszczać oraz aktualizować różne informacje. System gromadzi i udostępnia przede wszystkim informacje dotyczące imprez kulturalnych, sportowych, edukacyjnych. Dzięki niemu można także uzyskać krótkie informacje o każdej jednostce samorządowej poprzez przeglądnięcie różnych autoprezentacji gmin. Informacje w systemie INFOTATRY udostępniane są publicznie i bezpłatnie¹⁹. System ten cieszy się dużą popularnością, a do 1 lutego 2007 roku skorzystało z niego ponad 700 tys. osób, blisko 200 tys. więcej niż rok wcześniej²⁰.

Obok systemu INFOTATRY ważną formę promocji działalności Euroregionu stanowią strony internetowe. Polska część Euroregionu posiada stronę internetową pod adresem www.euroregion-tatry.pl. Na stronie tej znajdują się aktualne informacje o działalności Związku, a ponadto ogólne informacje o Euroregionie, lista jego członków, układ struktury wewnętrznej, dokumenty stanowiące podstawy prawne Związku, jego najważniejsze przedsięwzięcia, mapy oraz linki do innych stron. Strona ma wersję angielską i słowacką. Niedawno wprowadzono podstrony dotyczące programu Europejskiej Współpracy Terytorialnej na lata 2007-2013, partnerstwa w transgranicznych projektach. Dodana została także podstrona z publikacjami wydanymi przez Euroregion. Słowacki Region Tatry ma swoją stronę pod adresem www.euroregion-tatry.sk. Znajdują się tu podobne informacje jak na stronie polskiej. Należy jednak podkreślić, że strona słowacka w sensie wizualnym i merytorycznym jest zdecydowanie skromniejsza.

Funkcję informacyjną i edukacyjną pełnią również różnego rodzaju publikacje wydawane przez Euroregion Tatry. Kompendium wiedzy na temat Euroregionu Tatry stanowi

.....

¹⁶ A. Nowak, *Ośrodek Współpracy Polsko-Słowackiej w Nowym Targu*, „Pogranicze Polsko-Słowackie. Rocznik Euroregionu Tatry”, nr 2, 2003-2004, s. 93-97.

¹⁷ R. Krafčíková, *Dom Spotkań Słowacko-Polskich Euroregionu „Tatry” w Kieżmarku*, „Pogranicze Polsko-Słowackie. Rocznik Euroregionu Tatry”, nr 4, 2008, s. 7-10.

¹⁸ *Ocena realizacji głównych kierunków działania Związku Euroregion Tatry na lata 2005-2006*, dokumentacja Sekretariatu Euroregionu Tatry w Nowym Targu, s. 2.

¹⁹ P. Maślić, *System informacyjny Euroregionu Tatry – INFOTATRY*, „Pogranicze Polsko-Słowackie. Rocznik Euroregionu Tatry”, nr 1, 2002, s. 52-53.

²⁰ *Ocena realizacji głównych kierunków działania Związku Euroregion Tatry na lata 2005-2006...*, s. 1.

informator „5 lat Euroregionu „Tatry” 1994-1999”. W opracowaniu tym znalazły się informacje dotyczące genezy, podstaw prawnych, organizacji wewnętrznej, a także działalności Euroregionu. Ponadto opisane zostały walory przyrodnicze oraz społeczno-kulturowe tego obszaru. Opracowanie ma charakter dwujęzyczny – polsko-słowacki. Informator został wydany przez Sekretariat Euroregionu Tatry w ramach projektu własnego „Promocja Euroregionu Tatry”. Redaktorem opracowania jest sekretarz Euroregionu Antoni Nowak²¹.

W opracowaniu „Łączą nas Tatry” Anny Majorczyk zostały zamieszczone opisy najważniejszych projektów realizowanych w pierwszej edycji FMP PHARE. Informator został wydany w ramach projektu własnego Euroregionu Tatry „Łączą nas Tatry”²². W 2007 roku ta sama autorka wydała album „Nowy Targ. Obrazki z miasteczka dwóch kultur”, pokazujący ponaddwustuletnią koegzystencję Polaków i Żydów w tym przygranicznym mieście²³.

Informator „Czego o nas nie wiecie? Region Tatry” zawiera informacje o słowackiej części Euroregionu Tatry. Znajduje się tutaj charakterystyka regionu, lista członków Euroregionu, kalendarium historyczne, spis imprez kulturalnych, opis atrakcji przyrodniczych, a także oferta dla przedsiębiorców i inwestorów. Opracowanie jest trójjęzyczne – polsko-słowacko-angielskie. Zostało wydane przez Stowarzyszenie Regionu Tatry w ramach projektu „Tęcza dla Regionu Tatry”, przy wsparciu finansowym Ministerstwa Budownictwa i Rozwoju Regionalnego Republiki Słowackiej²⁴.

Szczególnie ciekawym wydawnictwem Euroregionu Tatry jest dwujęzyczny rocznik „Pogranicze polsko-słowackie”. Do chwili obecnej wydanych zostało 5 numerów tego czasopisma. Numer pierwszy ukazał się w 2002 roku w ramach projektu „Polsko-Słowacki System Informacyjny Euroregionu Tatry”²⁵. Kolejny podwójny numer wydany został w maju 2005 roku w ramach projektu „10 lat transgranicznej współpracy Euroregionu Tatry – próba syntezy”. W 2007 roku z okazji zakończenia realizacji projektu „Spotkanie siedmiu kultur pogranicza polsko-słowackiego...” ukazało się wydanie specjalne rocznika. Ostatni numer został wydany przez stronę słowacką w 2008 roku. W czasopiśmie tym prezentowane są artykuły dotyczące historii oraz współczesności pogranicza polsko-słowackiego, sylwetki lokalnych wybitnych osobistości, ważne wydarzenia społeczne i kulturalne, artykuły historyczne, twórczość lokalnych poetów, przeglądy i recenzje książek dotyczących pogranicza itp.²⁶

Euroregion Tatry we współpracy z partnerami z Polski i Słowacji przygotowuje się do dużego strategicznego projektu „Historyczno-kulturowo-przyrodniczy szlak dookoła Tatr”. Zgodnie z założeniami projektu szlak wokół Tatr ma w sposób kompleksowy i nowatorski pokazywać i promować położone na obszarze Tatr i Podtatrza historyczno-geograficzne krainy: Podhale, Spisz, Orawę oraz Liptów²⁷. Celem jest rozwój w tym regionie przyjaznej dla środowiska turystyki aktywnej. Główna trasa szlaku ma być przystosowa-

• • • • •

²¹ Strona internetowa Euroregionu Tatry, <<http://www.euroregion-tatry.pl/>>, *Promocja Euroregionu Tatry (opis projektu)* [dostęp 01.03.2010].

²² Strona internetowa Euroregionu Tatry, <<http://www.euroregion-tatry.pl/>>, *Łączą nas Tatry (opis projektu)* [dostęp 01.03.2010].

²³ A. Majorczyk, *Nowy Targ. Obrazki z miasteczka dwóch kultur*, Euroregion Tatry, Nowy Targ 2007, passim.

²⁴ V. Medzihradský, *Czego o nas nie wiecie? Region Tatry*, Region Tatry, Dolny Kubin 2002, passim.

²⁵ *Ocena realizacji głównych kierunków działania Związku Euroregion Tatry na lata 2003-2004*, dokumentacja Sekretariatu Euroregionu Tatry w Nowym Targu, s. 1-2.

²⁶ *Ocena realizacji głównych kierunków działania Związku Euroregion Tatry na lata 2005-2006...*, s. 1-2.

²⁷ A. Majorczyk, *Szlak wokół Tatr. Studium historyczno-kulturowe. Opracowanie strony polskiej*, Euroregion Tatry, Czarny Dunajec 2005, s. 3.

na do wędrówki pieszej i rowerowej. Planuje się także przygotowanie niektórych odcinków do turystyki narciarskiej czy konnej. Od głównej nitki szlaku mają być także utworzone boczne odnogi, prowadzące do lokalnych atrakcji regionu²⁸. Obecnie po polskiej stronie Euroregionu wykonane zostały w ramach programu PHARE CBC Polska-Słowacja 2002 studia historyczno-kulturowe, przyrodniczo-krajobrazowe oraz planistyczno-urbanistyczne dotyczące szlaku. Natomiast strona słowacka przygotowała koncepcję szlaku, a w ramach programu INTERREG III A PL-SK opracowała wstępne studium planistyczno-urbanistyczne²⁹. Według planów szlak ma się stać w przyszłości markowym transgranicznym produktem turystycznym. Należy jednak pamiętać, że prawidłowe uruchomienie i użytkowanie transgranicznego szlaku jest dość trudnym przedsięwzięciem, wymagającym znacznych nakładów finansowych, w co najmniej kilkunastoletniej perspektywie.

Innymi strategicznymi przedsięwzięciami w Euroregionie Tatry w latach 2007-2013 są m.in. projekty „Od Euroregionu Tatry do Europejskiego Ugrupowania Współpracy Terytorialnej” oraz „Centrum Informacji Turystycznej, Gospodarczej i Kulturalnej Euroregionu Tatry”.

PERSPEKTYWY ROZWOJU EUROREGIONU TATRY

Podstawowym dokumentem określającym dalszy rozwój Euroregionu Tatry jest wspólna polsko-słowacka Strategia Rozwoju Euroregionu Tatry na lata 2008-2015. W strategii zawarta jest charakterystyka pogranicza polsko-słowackiego. Przeprowadzona została dokładna analiza społeczno-gospodarcza oraz analiza SWOT. Założenia strategii oparte są na dotychczasowych doświadczeniach Euroregionu zdobytych w trakcie wdrażania programów FMP PHARE oraz INTERREG III A PL-SK 2005-2007.

Według założeń strategii misją Euroregionu Tatry jest wykorzystanie naturalnych walorów przyrodniczych, dziedzictwa kulturowego, potencjału gospodarczego oraz aktywności społecznej mieszkańców. Podstawowym celem strategii jest intensyfikacja współpracy polsko-słowackiej służącej dalszemu rozwojowi Euroregionu Tatry zgodnie z zasadami: partnerstwa; efektywnego wykorzystania potencjału pogranicza; zrównoważonego rozwoju w wymiarze gospodarczym, społecznym i przestrzennym; Narodowych Strategii Rozwoju Polski i Słowacji oraz Polityki Spójności Unii Europejskiej.

Do realizacji celu strategicznego wybrane zostały trzy podstawowe priorytety działania: modernizacja infrastruktury pogranicza polsko-słowackiego, rozwój społeczno-gospodarczy oraz rozwój inicjatyw lokalnych. Głównym celem pierwszego priorytetu jest poprawa infrastruktury w Euroregionie Tatry, ukierunkowana na zwiększenie szeroko rozumianej dostępności: komunikacyjnej, transportowej, bezpieczeństwa, integracji przestrzennej i ochrony środowiska. Ma to służyć podniesieniu atrakcyjności Euroregionu. Podstawowym celem priorytetu – Rozwój Społeczno-Gospodarczy Euroregionu Tatry jest polsko-słowacka partnerska współpraca w zakresie turystyki i sportu, ochrony dziedzictwa kulturowego i przyrodniczego. Ostatni priorytet zakłada promowanie inicjatyw lokalnych poprzez realizację mikroprojektów pod hasłem „ludzie dla ludzi”, integrujących społeczności Euroregionu. Strategia ma być na bieżąco monitorowana, uzupełniana

.....

²⁸ Ibidem.

²⁹ *Wspólna polsko-słowacka Strategia...*, s. 13.

oraz korygowana przez Radę Euroregionu. Będzie także pomocna w ubieganiu się przez członków Euroregionu o środki finansowe na realizację projektów w ramach Europejskiej Współpracy Terytorialnej na lata 2007-2013³⁰.

Dużą szansę dla Euroregionu Tatry stanowi nowy instrument prawny Unii Europejskiej – Europejskie Ugrupowanie Współpracy Terytorialnej (EUWT). W przeciwieństwie do euroregionów, które dotychczas zarządzały współpracą transgraniczną, EUWT posiada osobowość prawną. Członkostwo w ugrupowaniu mogą uzyskać państwa, samorządy terytorialne, stowarzyszenia, a także organy prawa publicznego. Nowością w funkcjonowaniu EUWT jest fakt, iż umożliwiają one stowarzyszanie się samorządów różnych państw bez konieczności podpisywania umów międzynarodowych. Państwa członkowskie muszą się jednak zgodzić co do działania potencjalnych członków na ich terytorium. Ponadto EUWT muszą funkcjonować na podstawie prawa tego państwa, na którego terytorium znajduje się ich oficjalna statutowa siedziba. Przyjęcie tych rozwiązań musi więc spowodować zmianę podejścia do współpracy transgranicznej nie tylko w sensie organizacyjnym, ale przede wszystkim mentalnym³¹.

Podstawę prawną dla EUWT stanowi rozporządzenie (WE) nr 1082/2006 Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 5 lipca 2006 roku. Na Słowacji ustawa o Europejskim Ugrupowaniu Współpracy Terytorialnej (EUWT) weszła w życie 1 maja 2008 roku. Na gruncie prawa polskiego ustawa o Europejskim Ugrupowaniu Współpracy Terytorialnej została uchwalona przez Sejm 7 listopada 2008 roku. Obecnie trwają prace nad przygotowaniem krajowych przepisów wykonawczych³².

Euroregion Tatry zgłasza chęć przekształcenia się w tego typu instytucję prawną. W 2007 roku powołana została wspólna polsko-słowacka Komisja ds. Europejskich Ugrupowań Współpracy Terytorialnej. W trakcie spotkań przygotowane zostały projekty Konwencji i Statutu przyszłego ugrupowania. Władze Euroregionu przyjęły także Deklarację wyrażającą wolę przekształcenia Transgranicznego Związku Euroregion Tatry w Europejskie Ugrupowanie Współpracy Terytorialnej. Ostateczną decyzję w sprawie powołania nowego ugrupowania podejmą narodowe Kongresy Euroregionu Tatry³³.

UWAGI KOŃCOWE

Euroregion Tatry jest organizacją pozarządową, która od ponad 15 lat w sposób aktywny i profesjonalny realizuje polsko-słowacką współpracę transgraniczną. Euroregion posiada dobrze funkcjonujące struktury i doświadczone profesjonalne kadry. Od 1999 roku administruje funduszami europejskimi przeznaczonymi na rozwój polsko-słowackiego pogranicza. Dzięki temu możliwa jest realizacja statutowych celów i zadań, przed którymi stoi Związek. Bardzo ważne miejsce w dotychczasowej działalności Euroregionu

³⁰ Ibidem, s. 52-58.

³¹ A. Bussmann, *Europejskie ugrupowanie współpracy terytorialnej (EUWT) – przełom we współpracy transgranicznej w Unii Europejskiej?*, „Samorząd Terytorialny”, nr 10, 2008, s. 7-15; strona internetowa Programu INTERREG, <<http://www.interreg.gov.pl/>>, *Europejskie Ugrupowania Współpracy Terytorialnej* [dostęp 01.03.2010].

³² Strona internetowa Ambasady Republiki Słowackiej w Polsce, <<http://www.ambasada-slowacji.pl/>>, *Protokół z XIV posiedzenia Polsko-Słowackiej Komisji Międzyrządowej ds. Współpracy Transgranicznej* [dostęp 01.03.2010].

³³ Strona internetowa Euroregionu Tatry, <<http://euroregion-tatry.pl>>, *Uchwała Nr 3 XV Kongresu Transgranicznego Związku Euroregion „Tatry” z dnia 17.04.2009 r.* [dostęp 01.03.2010].

zajmuje współpraca społeczno-kulturalna. Władze Euroregionu podejmują liczne inicjatywy mające na celu promocję polsko-słowackiej współpracy transgranicznej, m.in. „lu-strzane” centra współpracy polsko-słowackiej, szlak dookoła Tatr, system INFOTATRY. Współpraca społeczno-kulturalna stanowi ważny element składowy rozwoju regionalnego. Dzięki niej powstaje efektywne otoczenie dla rozwoju gospodarki i działań proekologicznych. Ostatnim ważnym krokiem w profesjonalizacji działań Euroregionu Tatry jest realizacja założeń strategii na lata 2008-2015. Planowane jest także przekształcenie Związku w Europejskie Ugrupowanie Współpracy Terytorialnej.

WYKAZ ŹRÓDEŁ

DOKUMENTY

Deklaracja Samorządów Terytorialnych Rzeczypospolitej Polskiej i Republiki Słowackiej w sprawie utworzenia Regionu Tatry, Strona internetowa Euroregionu Tatry, <<http://euroregion-tatry.pl/>> [dostęp 01.03.2010].

Ocena realizacji głównych kierunków działania Związku Euroregion Tatry na lata 2003-2004, dokumentacja Sekretariatu Euroregionu Tatry w Nowym Targu.

Ocena realizacji głównych kierunków działania Związku Euroregion Tatry na lata 2005-2006, dokumentacja Sekretariatu Euroregionu Tatry w Nowym Targu.

Protokół z XIV posiedzenia Polsko-Słowackiej Komisji Międzyrządowej ds. Współpracy Transgranicznej, Strona internetowa Ambasady Republiki Słowackiej w Polsce, <<http://www.ambasada-slowacji.pl/>> [dostęp 01.03.2010].

Sprawozdanie Rady Euroregionu Tatry z dnia 25 listopada 1995 r., dokumentacja Sekretariatu Związku Transgranicznego Euroregion Tatry w Nowym Targu.

Sprawozdanie Rady Transgranicznego Związku Euroregion „Tatry” z działalności w 2008 roku, Strona internetowa Euroregionu Tatry <<http://euroregion-tatry.pl/>> [dostęp 01.03.2010].

Statut Związku Euroregion Tatry, Strona internetowa Euroregionu Tatry, <<http://euroregion-tatry.pl/>> [dostęp 01.03.2010].

Uchwała Nr 3 XV Kongresu Transgranicznego Związku Euroregion „Tatry” z dnia 17.04.2009 r., Strona internetowa Euroregionu Tatry, <<http://euroregion-tatry.pl/>> [dostęp 01.03.2010].

Umowa pomiędzy samorządami Polski i Słowacji o założeniu transgranicznego związku Euroregion Tatry, Strona internetowa Euroregionu Tatry, <<http://euroregion-tatry.pl/>> [dostęp 01.03.2010].

Umowa pomiędzy samorządami Rzeczypospolitej Polskiej i Republiki Słowackiej o współpracy w ramach Transgranicznego Związku Euroregion Tatry, Strona internetowa Euroregionu Tatry, <<http://euroregion-tatry.pl/>> [dostęp 01.03.2010].

Wspólna polsko-słowacka Strategia Rozwoju Euroregionu „Tatry” na lata 2008-2015, Strona internetowa Euroregionu Tatry, <<http://euroregion-tatry.pl/>> [dostęp 01.03.2010].

LITERATURA

- Bussmann A., *Europejskie ugrupowanie współpracy terytorialnej (EUWT) – przełom we współpracy transgranicznej w Unii Europejskiej?*, „Samorząd Terytorialny”, nr 10, 2008.
- Grocholski M., *Tatry leżą w Europie*, „Tygodnik Podhalański”, nr 35, 4 IX 2004.
- Krafčíková R., *Dom Spotkań Słowacko-Polskich Euroregionu „Tatry” w Kieżmarku*, „Pogranicze Polsko-Słowackie. Rocznik Euroregionu Tatry”, nr 4, 2008.
- Majorczyk A., *Nowy Targ. Obrazki z miasteczka dwóch kultur*, Euroregion Tatry, Nowy Targ 2007.
- Majorczyk A., *Szlak wokół Tatr. Studium historyczno-kulturowe. Opracowanie strony polskiej*, Euroregion Tatry, Czarny Dunajec 2005.
- Majorczyk A., Nowak A., *Euroregion „Tatry” 1994-1999*, [w:] A. Nowak (red.), *Pięć lat Euroregionu „Tatry” 1994-1999*, Euroregion Tatry, Nowy Targ–Kieżmark 1999.
- Maślik P., *System informacyjny Euroregionu Tatry – INFOTATRY*, „Pogranicze Polsko-Słowackie. Rocznik Euroregionu Tatry”, nr 1, 2002.
- Medzihradsky V., *Czego o nas nie wiecie? Region Tatry*, Region Tatry, Dolny Kubin 2002.
- Nowak A., *Ośrodek Współpracy Polsko-Słowackiej w Nowym Targu*, „Pogranicze Polsko-Słowackie. Rocznik Euroregionu Tatry”, nr 2, 2003-2004.

TATRA EUROREGION – A NEW QUALITY IN THE POLISH-SLOVAK COOPERATION

Summary

The Tatra Euroregion is a non-governmental organization which has actively and professionally implemented various trans-frontier operations in the shared Polish-Slovak borderland for the last 15 years. The Euroregion has well-functioning organizational structures. Since 1999, the Euroregion has managed European funds for the development of the Polish-Slovak borderland, enabling the implementation of the constitutional aims and assignments of the Euroregion. Cooperation in social and cultural fields is constantly among the prominent activities of the organization. This kind of collaboration is crucial for the borderland's evolution. It provides an effective environment for economic growth and pro-ecological activities, which are still not sufficiently developed here. An important step in the modernization of the Euroregions is the establishment of the 2008-2015 strategy. An organizational transition into the European Grouping of Territorial Cooperation is planned for the near future.

Keywords: Tatra Euroregion, Poland, Slovakia, trans-frontier cooperation, borderland